

Riktlinjer för finansverksamheten Luleå kommun- koncern

.....

Dokumentnamn	Kategori	Publicerad
Riktlinjer för finansverksamheten	Normerande	www.lulea.se

Ärendenummer	Beslutad av	Beslutsdatum	Giltighetstid
KLF 2023/1068	Kommunstyrelsen, § 299	2023-11-06	Minst fyra år

Ersätter	Dokumentägare	Gäller för
Regler för finansverksamheten	KLF 2021/1266	2021-12-06

Dokumentägare	Gäller för
Finanscontroller	Kommunstyrelsen samt kommunens bolag

Syfte

Ett komplement till kommunfullmäktiges Finanspolicy.

Uppföljning

Varje månad, utom januari och juni

Underlag

Kommunfullmäktiges Finanspolicy

Innehåll

Inledning	4
Ansvar och befogenheter	4
Internbank	4
Finansråd	5
Kapitalförvaltning	6
Skuldförvaltning och borgen	6
Internränta	6
Borgen	7
Leasing	7
Risker inom skuld- och tillgångsförvaltning	8
Finansierings- eller refinansieringsrisk	8
Ränterisk	8
Motpartsrisk/kreditrisk	8
Valutarisk	10
Likviditetsrisk	10
Riskhanteringsinstrument (Derivatinstrument)	10
Uppföljning	10
Definitioner och begrepp	10

Inledning

Riktlinjer för finansverksamheten gäller för Luleå kommunkoncern, vilket omfattar Luleå kommun, Luleå Kommunföretag AB samt de dotterbolag som är majoritetsägda.

Riktlinjerna utgår ifrån kommunfullmäktiges Finanspolicy och är ett komplement till den. Kommunstyrelsen beslutar om riktlinjerna i enlighet med kommunstyrelsens reglemente § 3, punkt 2-3. Därefter antas de av styrelsen för Luleå Kommunföretag AB.

Ansvar och befogenheter

Internbank

I enlighet med Finanspolicyn hanteras kommunkoncernens finansverksamhet, det vill säga internbanken, inom kommunstyrelseförvaltningens ekonomikon-tor. Kommunstyrelsen respektive Luleå Kommunföretag AB ska fortlöpande informeras om internbankens arbete, löpande utveckling och avstämning av finansiella mål och transaktioner. Risker som inte omfattas av finanspolicyn ska tillfälligt hanteras av ekonomichefen vid Luleå kommun.

För att uppnå en effektiv planering av tillgångs- och skuldförvaltning ska en samordnad likviditetsprognos ske inom kommunkoncernen. Internbanken sammanställer dessa prognoser i en gemensam likviditetsprognos. Likviditetsprognosen ska ligga till grund för bedömning av betalningsberedskap på kort och lång sikt samt utgöra underlag för beslut om upplåning och placering.

Dotterbolagen ansvarar för att ha en likviditetsprognos som lämnas till internbanken månadsvis, senast tredje arbetsdagen varje ny månad. Internbanken kan ge mindre bolag undantag från att lämna likviditetsprognos. Prognosen ska för innevarande månad anges detaljerat med dag för dag-prognoser och för månaderna därefter anges en totalsumma per månad. För juli och augusti kan den detaljerade prognosen slås samman. Senast i samband med framtagande av underlag till nästa års borgensärendet ska en ny helårsprognos för nästa års likviditet lämnas in. Helårsprognosen uppdateras vid varje inlämning. Om större avvikelser sker efter inlämning ansvarar bolaget för att informera internbanken om det.

Internbanken har följande övergripande arbetsuppgifter:

- Samordna och verkställa kommunkoncernens behov av finansiella tjänster
- Säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt
- Sammanställa likviditetsprognoser
- Nyupplåning och omsättning av befintliga lån

- Placering av överskottslikviditet
- Finansiell rådgivning, service och administration
- Kontroll av finansiella risker
- Finansiell rapportering
- Systemägare för finansiellt försystem
- Kontakt med banker och finansiella aktörer
- Ansvarar för att samtliga affärer finns i det finansiella försystemet
- Tar fram underlag om låneramar och borgen
- Leder finansrådet

Internbanken har att förhålla sig till:

- Styrdokument för finansverksamheten.
- Attest- och delegationsordningar inom Luleå kommun respektive Luleå Kommunföretag AB:s koncern.
- Att granskning av genomförda affärer ska ske nästkommande affärsdag. Granskning sker av medarbetare som inte varit direkt involverad i genomförandet av affär. Vid granskning ska framtagen checklista användas. Den arkiveras snarast möjligast efter affärsavslut.

Vid avvikelse i granskningen av kommunen ska en incidentrapport upprättas enligt framtagen mall och skickas till den av ekonomichef, finanscontroller och kommundirektör som inte varit delaktig i affären.

Incidentrapport för affärer inom Luleå Kommunföretag AB, sker till den av ekonomichef eller finanscontroller vid Luleå kommun samt VD eller CFO vid Luleå Kommunföretag AB som inte varit delaktig i affären.

För att säkerställa tillgängligheten ska det finnas en ersättare när ordinarie befattningshavare är frånvarande. Internbanken ska ha upprättade rutinbeskrivningar.

Finansråd

I kommunkoncernens finansråd får bolagen information från internbanken om aktuella finansiella frågor. Rådet fungerar även vid behov som en referensgrupp. Rådet ska träffas minst fyra gånger per år och därutöver vid behov. Respektive dotterbolag ansvarar för att delta i finansrådet och att bidra till koncernens samlade kompetens inom det finansiella området.

Kapitalförvaltning

Enligt finanspolicyn ska kommunkoncernens penningflöden samlas i ett gemensamt koncernkonto. Kommunkoncernens samlade kredit på toppkontot upphandlas i samband med bankupphandling. Likviditet som inte direkt kan användas till att minska skuldportföljen, dvs överskottslikviditet, får placeras för att uppnå avkastning. Placering får ske enligt dessa riktlinjer och limiter. Gröna placeringar kan med fördel användas.

Godkända placeringsinstrument

- Bankkonto
- Specialinlåning (fastränteplacering)
- Certifikat
- Statsskuldväxlar
- Obligationer
- Räntefonder som står under finansinspektionens tillsyn.

Skuldförvaltning och borgen

Syftet med internbankens upplåning är att trygga kapitalförsörjningen inom kommunkoncernen. Vid upplåning och skuldförvaltning ska en låg risknivå och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas men som samtidigt medger en bra planering för verksamheterna. Gröna lån kan med fördel användas.

Följande alternativ för upplåning är tillåtna:

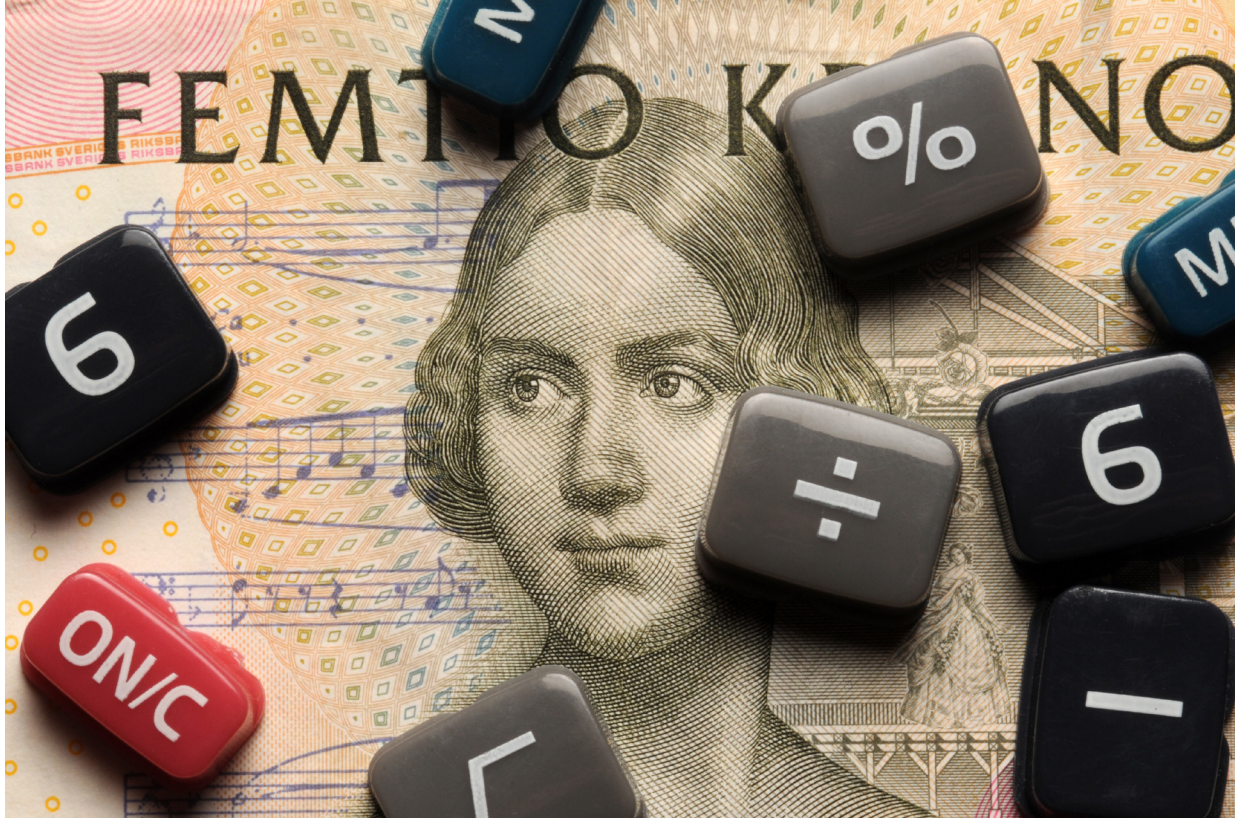
- Checkräkningskredit
- Lån i finansieringsinstitut

Följande alternativ för upplåning kräver separat beslut av kommunfullmäktige:

- Utgivande av kortfristiga skuldebrev på penning- och kapitalmarknaden (certifikatprogram)
- Utgivande av långfristiga skuldebrev på penning- och kapitalmarknaden (obligationsprogram)

Internränta

De bolag som har en beslutad intern kontokredit på koncernkontot betalar för den genom en internränta på nyttjade krediter. Räntan ska motsvara det enskilda bolagets andel av Luleå Kommunföretag AB:s externa räntekostnad inklusive kostnader för derivatinstrument eftersom Kommunföretag står för all upplå-

ning till bolagen. Kostnad för borgensavgifter samt administrationsavgifter tillkommer och räknas samman med internräntan. Nivån för dessa fastställs årligen av kommunfullmäktige. Internränta på kontokrediterna ska justeras inför varje månadsskifte till aktuella nivåer.

Borgen

I enlighet med Finanspolicyn beslutar Kommunfullmäktige om att ingå borgen. Borgen får inte tecknas av Luleå Kommunföretag AB och dess dotterbolag samt av kommunägda bolag där kommunen har ett juridiskt bestämmandeinflytande. Borgensavgift fastställs av kommunfullmäktige och för bolagskoncernen betalas den månadsvis via internräntan. För eventuella övriga borgensåtaganden ska avgiften debiteras årsvis.

Leasing

Definitionen av ett leasing-/hyresavtal är ett avtal enligt vilket en leasegivare enligt avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar. Leasing ska enligt Finanspolicyn användas restriktivt då finansieringskostnaden i regel är högre än motsvarande kostnad vid lånefinansiering. Beslut om att ingå leasing-/hyresavtal ska föregås av ett samråd med internbanken med undantag för leasing av fastigheter, personbilar från ramavtal samt för korttidshyra. Med korttidshyra avses avtal med nyttjandeperiod under 1 år. Den effektiva räntan i leasingavtalet ska jämföras med motsvarande ränta på ett lån. Leasingavtalet får bara tecknas om räntan är lägre eller att en högre ränta kan motiveras som ekonomiskt mest lönsamt eller när ingen annan lösning är möjlig. Tillgångens anskaffningsvärde bör anges som underlag för bedömning.

Vid leasing där kommunen eller bolaget är leasegivare och det följer den normala verksamheten behöver inte samråd ske med internbanken.

Risker inom skuld- och tillgångsförvaltning

Finansierings- eller refinansieringsrisk

Definition: Risken för att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med kraftigt ökade kostnader som följd. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

Åtgärd: Risken hanteras genom lånens kapitalbindningstider där en jämn förfallostruktur ska eftersträvas. Lånens kapitalbindning ska i genomsnitt vara mellan 1,5-4 år. Lånen ska spridas över olika bindningstider så att högst 40 % förfaller inom 12 månader. Inget lån får ha längre löptid än 10 år.

Ränterisk

Definition: Risken att binda alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge alternativt hög andel rörlig ränta eller att många lån ska sättas om vid för snabb ränteuppgång.

Åtgärd: Ränterisken vid upplåning hanteras genom att en jämn ränteförfallostruktur ska eftersträvas. Räntebindningen ska i genomsnitt vara mellan 1,5-4 år. Lånen ska spridas över olika räntebindningstider så att högst 40 % räntejusteras inom 12 månader.

Ränterisken när det gäller kapitalplaceringar hanteras genom att durationen inte får överstiga ett snitt av 3 år, men att korta placeringar rekommenderas. Med korta avses i snitt 1 års duration.

Motpartsrisk/kreditrisk

Definition: Risken att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden på utsatt tid eller med hela det belopp som fordran avser. Motpartsrisk inom ramen för skuldförvaltningen uppstår då kommunen ingår låne- eller derivatkontrakt.

Åtgärd: Motpartsrisken för all extern upplåning minskas genom att endast ha motparter med god kreditvärdighet. Affärer med derivatinstrument bör också spridas på flera motparter. Alla motparter ska ha lägst kreditvärdighet A/A2 enligt Standard & Poor's eller Moody's rating. Finns ratingbetyg på båda ska det lägsta ratingbetyget användas.

Godkända motparter vid upplåning är:

- Europeiska respektive nordiska investeringsbanken
- Kommuninvest
- Nordiska banker

Godkända motparter för derivattransaktioner är nordiska banker.

Vid kapitalplaceringar på koncernkontot, på andra bankkonton respektive i specialinlåning får motpartens rating inte understiga A/A2 från Standard & Poor's respektive Moody's.

Vid kapitalplaceringar i räntebärande värdepapper får endast nedanstående godkända motparter och limiter användas.

Kategori	Ratingkrav - lägsta nivå enligt Standard & Poor's/Moody's:	Max andel per kategori %	Max andel per emittent %
Svenska staten eller av staten garanterade värdepapper		100	100
Svenska kommuner, regioner & bolag med kommunal borgen		100	25
Statliga bolag och svenska bostadsfinansieringsbolag		75	25
Emittenter	Lång: AA-/Aa3 Kort: A-1+/P-1	75	15
Emittenter	Lång: A-/A3 Kort: A-2/P-2	50	10
Emittenter	Lång: BBB-/Baa3 Kort: A-3/P-3	20	5

Vid placering i räntefonder ska fondens värde kunna gå att följa kontinuerligt och omsättas till likviditet inom tre bankdagar. Fonderna ska i huvudsak ha en genomsnittlig rating på minst A-/A3 från Standard & Poor's respektive Moody's samt vara väldiversifierade mellan olika emittenter och ratingkategorier.

Valutarisk

Definition: Risken att en utländsk valutas värde förändras i förhållande till den svenska kronan.

Åtgärd: Valutarisken begränsas genom att lån tecknas i svensk valuta samt att inköp och försäljningar så långt som möjligt bör ske i svenska kronor. Om inköp och försäljningar över 1 mkr sker i utländsk valuta ska det rådgöras med internbanken om eventuell valutasäkring, med undantag för elhandel hos Luleå Energi AB. Koncernen ska fakturera i svenska kronor så länge det inte föreligger risk-/kostnadsfördelar med att fakturera i andra valutor än svenska kronor. Kostnader för valutasäkring ska belasta den verksamhet som transaktionen berör. Inom koncernkontot får valutakonton finnas för löpande transaktioner i utländsk valuta.

Likviditetsrisk

Definition: Risken att inte ha tillräcklig betalningsberedskap för att kunna möta planerade och/eller oförutsedda utgifter.

Åtgärd: Likviditetsrisken minskas genom att placeringar ska kunna omsättas till likviditet inom tre bankdagar. Genomsnittlig löptid (duration) ska vara maximalt 3 år, men att korta placeringar rekommenderas. Med korta avses i snitt 1 års duration. Kommunkoncernen ska ha tillgång till likviditet som motsvarar en betalningsberedskap på 30 dagar. I likviditet ingår även checkkredit och kapitalplaceringar.

Riskhanteringsinstrument (Derivatinstrument)

All användning av derivatinstrument förutsätter god förståelse för instrumentets funktion, prissättning, tillhörande risker och administrativa rutiner och får endast hanteras av utbildad personal inom internbanken. Derivat ska vara kopplade till underliggande upplåning.

Tillåtna derivatinstrument är swap.

Uppföljning

En finansrapport upprättas månadsvis, utom för januari och juni. Finansrapporten ska vara en uppföljning av Riktlinjer för finansverksamheten. Rapporten ska innehålla information och marknadsvärdering om kapital- respektive skuldförvaltning samt om måluppfyllelse. Den ska informeras till kommunstyrelsen och delges till Luleå Kommunföretag AB.

Definitioner och begrepp

Certifikat	Ett skuldebrev med värdepapper med kort löptid, upp till ett år. Ges ut av banker, företag, kommuner, med flera.
Derivatinstrument	Riskhanteringsinstrument där värde eller pris baseras

	på värdet av ett underliggande värdepapper.
Duration	Den genomsnittliga löptiden på räntebärande värdepapper i en räntefond eller obligation.
Emittent	Utgivare av finansiella instrument.
Obligation	Räntebärande värdepapper med en löptid som i regel överstiger ett år. Obligationer ges ut av bland annat staten och kommuner. Obligationens nominella belopp återbetalas när löptiden gått ut, däremellan sker periodiska ränteutbetalningar.
Rating	Av kreditvärderingsinstitut gjord bedömning av sannolikheten för att en skuld kommer att regleras på överenskommen tidpunkt. Ratinginstituten Standard & Poor´s respektive Moody´s klassificering är enligt följande:

Kreditvärdighet, långfristig upplåning				
	Investment Grade		Speculative Grade	
	Mycket hög	Hög	Spekulativ	Mycket låg
Standard & Poor´s	AAA – AA-	A+ – BBB-	BB+ – B-	CCC+ – D
Moody´s	Aaa – Aa3	A1 – Baa3	Ba1 – B3	Caa1 – C
Kreditvärdighet, kortfristig upplåning				
	Investment Grade		Speculative Grade	
	Mycket hög	Hög	Spekulativ	Mycket låg
Standard & Poor´s	A-1+	A-1, A-2, A-3	B	C
Moody´s	P-1	P-2, P-3	Not Prime	

Statsskuldväxel	Räntebärande värdepapper som ges ut av staten med kort löptid, upp till ett år.
Swap	Ett derivatkontrakt genom vilket två parter byter räntebetalningar, men där skuldförhållandet består oförändrat. En swap används för att byta en fast mot en rörlig ränta och vice versa.
Tillgångsslag	Räntebärande värdepapper och aktier är två exempel på tillgångsslag.

